A°. 1835. N°. 67.

SURINAAMSCHE Courant. LETTERKUNDIG Dagblad.

Vrijdag den 21sten Augustus.

PARAMARIBO.

PARAMARIBO, *den* 20 *Augustus* 1835.

Op Maandag den 24sten dezer, noch publieke, noch Solemnele *AUDIENTIE* zullen te plaats hebben.

Zoo heeft de ondergeteekende de Eer zulks ter kennisse van het algemeen te brengen.

De Eerste Luitenant Adjudant,
R. H. ESSER.

PARAMARIBO, *den* 20 *Augustus* 1835.

De ondergeteekende heeft de Eer, ter kennisse van het algemeen te brengen, dat op Dingsdag den 25ste dezer, *geen* AVOND-GEZELSCHAP ten huize van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal zal worden afgewacht, terwijl het AVOND-GEZELSCHAP, te houden op Vrijdag den 28sten Augustus e. k., het laatste zal zijn hetwelk tot nadere Advertentie zal plaats hebben.

De Eerste Luitenant Adjudant,
R. H. ESSER.

NIEUWSTIJDINGEN.

Extracten uit de Nederlandsche Dagbladen tot en met 25 Junij 1835.

Nederlanden.

'S GRAVENHAGE 18 Junij.

Op den 1sten Mei ll. beliep de bevolking der kolonien van de maatschappij van weldadigheid 8326 zielen, als in de vrije kolonien 2478, den Ommerschans 1362, Veenhuizen, 1ste gesticht 1568, 2de gesticht 1453 en 3de gesticht 1359; te Weenen 82; en Ambtenaren bij de Directie, 33. Er bevonden zich op dat tijdstip in de kolonien 105 paarden, 1277 koeijen, 361 stuks jong vee, 108 kalveren en 3061 schapen. Uit den van wege de Directie opgemaakten staat der kolonien, gedurende de maand Mei, blijkt, dat de winterrogge op beste stukken lands, zich uitmuntend houdt; die op schralen, maar vooral op meer veenachtigen grond, zou, bij warmer weder, minder achterlijk en beter staan.

» De zomergewassen, aldus gaat de Directie voort, hebben aanvankelijk allerbest weder getroffen, doordien er in den zaaitijd genoegzaam regen gevallen is.

» Het vlas is dan ook gewenscht opgekomen, en staat zeer goed. Het zelfde kan men de Garst zeggen. Ook de Haver, voor zoo verre die reeds is opgekomen, vertoont zich gunstig; alle die gewassen hebben zoo zeer nog geen warmer weder noodig gehad.

» Het aardappelpoten is afgeloopen en heeft almede goed weder getroffen. Geen nachtvorst heeft de reeds uitgekomen vroege aardappelen tot dus verre beschadigd.

» De veestapel blijft in goeden staat. Op den 1sten dezer maand waren er reeds 303 lammeren, en de kudden schapen zijn daardoor tot over de 300 stuks gebragt. Voorts waren er 108 kalveren, om aangefokt te worden, waarbij nog nagenoeg zulk een getal te verwachten is.

» De sterfte onder het vee blijft steeds gering.

» De fabriekwerkzaamheden gaan eenen geregelden gang. In April is er 6518,50 el verschillende stoffen geweven, makende met de 17356,50, van het eerste kwartaal dezes jaars, 23875 el uit, dat is tegen 71625 el in het jaar. De voortgang in April zou aanmerkelijk grooter hebben kunnen zijn, indien er in die maand geen wevers met ontslag vertrokken waren. Dezelve kunnen echter dadelijk weder door leerlingen worden vervangen. Op 80000 el in het loopende jaar blijft men nog altijd rekenen, te meer daar het hoe langer zoo meer blijkt dat de spinnerijen, gedurende den zomer, de weverijen wel zullen kunnen bijhouden.

Met bijzonder genoegen vernamen wij van den heer *H. F. Schermacker* te Amsterdam, dat zij, die vroeger tot het gesupprimeerde vonderlingshuis aldaar behoord hebben, en meerendeels naar die stad zijn wedergekeerd, gereedelijk hebben kunnen geplaatst worden: de jongens meest in de omliggende dorpen en kleinere steden bij tuin- en bouwlieden, en de meisjes meest in de stad zelve. De ijver van dien heer, om de koloniale kweekelingen van Amsterdam, bij hunne eerste schrede in de wereld behulpzaam te zijn, is groot en voorbeeldig, waarvoor elk menschenvriend hem dank verschuldigd is.

— De hoeveelheid der in Frankrijk door den druk openbaar gemaakte schriften is sedert het jaar 1812 aanmerkelijk toegenomen. In het jaar 1812 werden er namelijk 72 millioen vellen gedrukt; in het jaar 1822 omtrent 96 millioen, en in het jaar 1826 omtrent 144 millioen. Gemiddeld kan men aannemen, dat in Frankrijk, even als in Duitschland, op 6000 zielen één letterkundig voortbrengsel komt te staan; in Engeland is zulks van 1 op 10,000; in de Nederlanden 1 op 8000 en in Denemarken 1 op 7000.

— Eene boekhandelonderneming van geheel bijzonderen aard is te *Parijs* aangekondigd door de Boekhandelaars gebroeders *Pourrat* en *Delloye*, die voornemens zijn een prachtuitgave in 't licht te geven van al de werken van *de Chateubriand*, waarmede tevens eene loterij zal verbonden zijn. Het werk zal bestaan uit 32 deelen, voorafgegaan door eene Letterkundige Levensschets van den Schrijver. Elk deel zal met fraaije vignetten enz. versierd zijn; en en daarenboven ontvangen de inteekenaars een prachtigen atlas van 80 stuks platen, potretten, kaarten enz. Voor elk deel betalen de inteekenaars 8 franken, en hebben zij daarenboven nog de volgende kansen. De inteekenaar, die door het lot het eerst zal worden aangewezen, is voor een derde deel eigenaar van het regt der uitgave van de werken van *de Chateubriand*, welk regt geschat wordt een half millioen franken waardig te zijn, en de ondernemers bieden den inteekenaar wien dat gelukkig lot treft, een uitkoop aan van 100,000 franken. De 69 volgende inteekenaars, welke het lot zal bepalen, ontvangen ieder eene Bibliotheek, volgens een catalogus, welke zal worden rondgedeeld, hebbende deze Bibliotheken eene waarde, eene van 15,000 fr. eene van 10,000 fr. twee van 5000 fr. vijfen-twintig van 1000 fr. en veertig van 500 fr. De ondernemers berekenen, dat om dekosten goed te maken, er 6300 inteekenaars zullen noodig zijn, maar beloven desniettemin dat de inteekening voortgang zal hebben, zoodra 3000 deelnemers zullen ingeschreven zijn; nog beloven zij, dat er 12,000 fr. ten behoeve der armen zullen afgezonderd worden. Elke 20 dagen zal er een deel verschijnen, en de ondernemers hebben zich ten stelligste verbonden om in 18 maanden het geheele werk te voltooijen. Dan eerst zal de trekking der prijzen plaats hebben, waaraan geen inteekenaar deel zal hebben, die niet het volle bedrag der voor het geheele werk verschuldigde som zal hebben voldaan.

Duitschland.

FRANKFORT, 17 Junij 1835.

Brieven uit Scutari melden de volgende gebeurtenis: » Het is bekend, dat de pacha van Scutari reeds sedert langen tijd van de Turksche bevolking van Scutari eene som van 200,000 Turkschen piasters als contributie vordert; dat deze steeds daartegen is opgekomen, terwijl de Christelijke bevolking zich bereid verklaard heeft om de aan haar opgelegde som langzamerhand te voldoen. Zoo was de staat van zaken een geruimen tijd, zonder dat van de eene of andere zijde iets verder gebeurde. Dan den 17den liet de pacha, men zegt in vertrouwen op de ontvangene tijding, dat de Turksche vloot op de Albanische kust was aangekomen) plotseling alle toegangen tot den bazar met troepen en kanonnen bezetten en de Turken het bezoek van denzelven verbieden, terwijl hij daarentegen alles in het werk stelde, om de Christenen, voor wien de bazar steeds openbleef, te bewegen, om allen omgang met de Turken te staken en zich aan hem te sluiten, ten einde alzoo tot voldoening zijner vorderingen te noodzaken. Dan de Christenen antwoordden, dat zij, door opvolging van dezen raad, niet dan zichzelven benevens hunne Turksche landgenooten nadeel zouden doen; dat zij zich aan de wraak van dezen niet konden blootstellen, enz. Op deze wijze verliepen de 17de en 18de Mei. Intusschen namen de Christenen, in het vooruitzigt, dat er nadere ernstige maatregelen zou kunnen genomen worden, dezen tijd te baat; om van hunne in den bazar opgelegde goederen het grootste gedeelte in veiligheid te brengen, terwijl tevens tusschen de Turksche en Cristelijke ingezeten bijeenkomsten gehouden en afspraken gemaakt werden. Daarin schijnt besloten te zijn, om gemeenschappelijk geweld met geweld te keeren, daar men van beiden kanten begreep, dat des pacha's weinig verborgen oogmerk daarop gerigt was, om oneenigheid tusschen Turken en Christenen te zaaijen, en met hulp der eene, de andere partij beurtelings te onderwerpen. De toebereidselen werden te dien einde gemaakt. Naar alle kanten werden boden afgezonden, om de bewoners van het omliggende land en de naburige

gebergten te hulp te roepen, en 'sanderendaags, 19 Mei, zag men alle op de stad uitloopende wegen bedekt met gewapende boeren, inzonderheid met geheele zwermen der oorlogzuchtige Morlacken. Weinige uren na zonneopgang hoorde men reeds geweer- en pistool schoten in de straten, en er volgde weldra een moorddadig gevecht, dat drie dagen lang met gelijke hevigheid aanhield, en den 19den Mei, bij het vertrek der berigten, nog voortduurde. De uitslag was nog twijfelachtig, doch de overwinning scheen naar de zijde des volks over te hellen, en men dacht, dat de troepen genoodzaakt zouden wezen, om de stad te ontruimen en zich in de citadel op te sluiten, welke overigens voor hun aanzienlijk getal (aanvankelijk schijnen er 5000 man geweest te zijn) slechts voor vijf dagen levensmiddelen had.»

— De *Rheinbayer* schrijft uit Weingarten van den 2den Junij:

» Voor twee weken reisden twee jonge handwerkslieden door Kircheimbolanden, lieten aldaar hunne reisboekjes viseren, en zouden naar Mentz gaan. Na hun vertrek vond men nagelatene papieren, smaadschriften van den afschuwelijksten aard tegen de vorsten van Duitschland, namelijk in opzigt tot het verbod, waarbij aan Duitsche handwerkers het verblijf in Zwitserland ontzegd is. Deze beide jongmannen heetten *Eszlinger* uit Bornheim bij Landau en *Huttinger* uit Bamberg. Dadelijk werden de politie-beambten verwittigd. Gisteren morgen reed een gendarm van Spiers naar Weingarten. Hij zag iemand op den weg, die hem wegens zijne angstige houding verdacht voorkwam; hij bespeurde tevens, dat hij over de sloot van den weg ging, en iets in het korenveld wegwierp. De gendarm joeg hem ijlings na, haalde hem in, en vroeg hem wie hij was. Hij gaf voor, een student uit Heidelberg te zijn. De gendarm reed naast hem voort tot Weingarten. Hier zeide hem de gendarm, dat hij zijn arrestant, dat hij de beteekende *Huttinger* was. Na eenige tegenspraak en tegenstribbeling moest hij bekennen, dat hij werkelijk *Huttinger* was. In de herberg van Germersheim zag men, dat hij papieren wegwierp. Hij legde een groot mes op de tafel, en toen de gendarm hem half van achteren naderde, om hem aan te pakken, greep hij met de andere hand plotseling het mes en liep op den gendarm aan; doch deze vattede behendig ook den anderen arm bij den elleboog, *Huttinger* keerde nu het mes naar zijne eigene borst, stiet het er met alle magt tot aan het hecht toe en riep: » God wees mijne arme ziel genadig, ik sterf voor het algemeene welzijn, Hij zeeg dood ter aarde neder. De geneesheer van het kanton onderzocht de wonde; het hart was in het midden doorstoken. Niet lang daarna kwam de gendarme van Landau aan, en berigtte, dat ook de tweede persoon, *Eszlinger*, te Bornheim in hechtenis was genomen.

— Aan het *Frankforter Journal* wordt uit den kreits Alzey het volgende ontzettende voorval medegedeeld:

In het steedje Nach, bij Alzey, leefden sinds geruimen tijd twee familien in hevige vijandschap. Een lid der eene was vroeger burgemeester van het plaatsje geweest; een lid der andere bekleedde tot vóór weinige dagen dezen post. Deze laatste, *Theis* genaamd, stond aan het venster, en zag den schoonzoon zijns vijands, die, zegt men, *Knobloch* heet, bij een openbare fontein in zijne nabijheid staan. Oogenblikkelijk greep *Theis* zijn met ganzenhagel geladen geweer ter hand, en brandde het op des ongelukkigen hoofd los, die terstond in zijn bloed badende nederstorte; de schoonvader van den getroffenen schoot ijlings toe om hem hulp te bieden, doch nu legde ook de moordenaar op zijnen anderen vijand aan, drukte zijn tweede schot los, en trof hem even juist als den eersten. Daarop nam de verstokte booswicht onbezorgd een aan den muur hangend pistool en brandde het op zich zelven los. Bij den jongen man, hoewel zwaar gewond, zoude, zegt men, nog hoop op levensbehoud overblijven, hetwelk bij den vader niet meer te wachten was. Zich zelven heeft de, aan Spaansche of Italiaansche wraakzucht herinnerende, moordenaar het best getroffen; hij was oogenblikkelijk dood.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

Den 17den dezer, de Nd. Am. Brik *Ceres*, Kapt. Franklin Kendall, van Boston.

ADVERTENTIEN.

(29040) *TRANSPORTEN.*

Den 17den Augustus 1835. P. ZEEGELAAR aan JAN DE JAGER Ez., van het Huis en Erf, benevens Achtergebouwen staande en gelegen, aan de *Keizerstraat*, L. D. N°. 182.

Den 18den. ALEXANDER SALOMONS, Vendumeester, aan E. BAREND qq., G. JACOBS qq. Boedel HARTOG JACOB en de daaraan behoorende Plantaadjen *Leijdenshoop* en *Jacobslust*, van de Plantaadje *Akkerboom* cum annexis, gelegen aan de rivier *beneden Commewijne*, aangekomen hebbende J. H. LUDEN.

HYPOTHEEK.

Den 19den Augustus, JACOBA WILHELMINA DE BIJE, 1sten Hypotheek, ten behoeven H. W. LANS, Kurator en Weesmeester, voor diverse Minderjarige, te vestigen op de Plantaadje *Hildesheim* cum annexis, gelegen in rio *Saramacca.*

Paramaribo, den 19 Augustus 1835.

WENTHOLT.

(35200) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op HEDEN den 21sten Augustus 1835, des voormiddags *negen* uren, ter Kastelenije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

De Slaven, genaamd *Albertina*, *Elisabeth* en *Eduard*; aankomende den Boedel wijlen MACHIEL ANTON WOLFF.

Paramaribo, 21 Augustus 1835.

B. GOLLENSTEDE,
Exploicteur.

(35221) De KURATOR en WEESMEESTER dezer Kolonie, zal op *HEDEN VOORMIDDAG* ten *negen* uren, ten huize van den Vendumeester M. A. KEIJSER publiek doen verkoopen:

36 *VARKENS*, zoo groot als klein en 9 stuks *PLUIM VEE* in soorten; aankomende den Boedel JOHANNIS LANGE.

Paramaribo, den 21 Augustus 1835.

C. A. FISCO,
2de *Commies.*

(35196) De KURATOR en WEESMEESTER der *Nieuwe Wees-, Kurateele en Onbeheerde Boedels Kamer dezer Kolonie*, zal op Vrijdag den 28sten dezer, des namiddags ten *vier* uren, ter voorschrevene Kamer, door den Vendumeester S. F. FLU, publiek doen verkoopen:

MEUBELAIRE GOEDEREN, MANS KLEEDEREN enz., enz.; aankomende de Boedels PETER TADSEN; J. C. F. SANDERS; STEPHANUS TUFFENER; HENDRIK JOHANNES MIDWOUDE en JOSEPH MACHIELSE SALOMONS.

Alsmede de Slavin SABANA; aankomende laatstgenoemden Boedel.

Paramaribo, 19 Augustus 1835.

C. A. FISCO,
2de *Commies.*

(35202) Bij inschrijving wordt te koop aangeboden, (het hoogste bod goedgekeurd wordende):

p. m. 6500 ℔ heele witte bast }
» » 2500 » » zwarte » } KOFFIJ,
» » 1000 » gebroken }

van de Plantaadje *Nieuw Meerzorg.*

Waarvan de monsters voorhanden zijn ten huize van den ondergeteekenden, alwaar de inschrijvings-billetten zullen worden aangenomen tot Woensdag den 26sten dezer, des voormiddags ten *elf* uren, wanneer dezelve ten overstaan van den Heere President van de Commissie tot de Zaken der Wees- Kurateele en Onbeheerde Boedels Kamer, zullen worden geopend.

De Kooper zal voor iedere ledige baal *f* 1,10, hebben te vergoeden.

Paramaribo, 19 Augustus 1835.

CHs. LIONARONS qq. c. s.

GEBRS. VAN GELDER

hebben per het Schip *Wilhelmina en Maria* en vroegere aangekomene Schepen ontvangen, het volgende, als:

Nieuwe Aardappelen; Lijn-Olie; Witlood en alle soorten van Verfwaren; een assortiment brossen, taaije- en duiken Spijkers; een compleet assortiment Timmer-, Metsel-, Kuipers-, Molenmakers-, Beeldhouwers-, Smids- en Schrijnwerkers engelsche Gereedschappen, waaronder alle soorten van Ploeg-, Lijst-, Hol- en Rond en Ojief Schaven, naar de Jonische en Dorische bouworde. Zink; een assortiment vierkant-, rond- en plat IJzer; Dreggen voor Ponten en Booten en onderscheidene soorten van Koper- en IJzerwaren; Slijpsteenen; Visschersgaren; Negerhoeden; Duffels; Waakrokken; Negerpijpen; geelhechte en dul Houwers; Houweelen en Schoppen; Veldaxen; Dommekrachten; nesten Trommels; Haarlemmer Gingan; SUPRA FIJNE WITTE CASIMIER; Bont; Chiamoisen; blaauw Salempoeris; Dril; Cambrix; Schotsch Baptist; gedrukte Calicots en Haircords; Doeken; engelsche mans-, vrouwen- en kinder Schoenen en Hoeden; Schrijf- en Mediaan Papier; supra fijn Lak en Ouwels; Pennen; extra gemonteerde engelsche Schrijfkistjes; plecte Drankstellen en diverse Goederen meer. (24612)

(33400) De Vendumeester M. A. KEIJSER, zal *HEDEN* op Vendu verkoopen: Provisien, Stukgoederen, Wane Planken enz.

En op HEDEN NAMIDDAG om *vier* uren, den Houtgrond *DE VIER KINDEREN* cum annex.

(35217) L. VERHAVE en ZOON zullen voor eenigen tijd de Kolonie verlaten.

Paramaribo, den 18 Augustus 1835.

(35219) De Minderjarige JOHANNA CAROLINA vertrekt.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het Schip *Noordholland*, Kapt. H. K. Ruijl. — Adres bij *Gebr. Reijns.* — sluit 20 Augustus.

Het Schip *Wilhelmina*, Kapt. J. N. Klint. — Adres bij *Gebr. Reijns.*

Het Schip *Prins der Nederlanden*, Kapt. J. Hilbrands, Adres bij *L. D. L. van Bommel.* — Sluit 22 Augustus.

Het Schip *Wilhelmina en Maria*, Kapt. J. C. Akkerman: Adres bij *J. L. Gellée.*

Het Schip *de Harmonie*, Kapt. D. Spreeuw. — Adres bij *J. F. Faverey.*

Het Schip *Anna en Louisa*, Kapt. J. H. de Jong. — Adres bij *O. J. Leijsner.* — sluit 21 Augustus.

Het Schip *Dina Maria*, Kapt. A. Ahlers jr. — Adres bij *Degenhard en Kramer.* — Sluit 28 Augustus.

(Zie verder ons vorig No.)

Ter Drukkerij van FUCHS & Co.